

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

X. De S. Synodi Tridentinae Decretis & Declarationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

habeant Apostolica confirmatione. Cui ansam præbet *can. Concilia 8. dist. 17.* ubi relati Symmachi Papæ verba sunt, *Concilia Sacerdotum quot annis decreta per provincias, quia presentiam Papæ non habent, Validitatem perdidērunt, hoc est, invalida nulliusque sunt momenti.* Sed verba hæc non laudati Papæ sententia, sed ejus adversariorum ab ipso proposita objectio sunt; atque idcirco verbo *Perdidērunt* ? interrogationis signum adjicit Ennodius post *can. cit. V. Perdidērunt.* Unde rectè intellecta verba illa aliud non evincunt, quàm obiectum infantiæ à Papa subjectam responsionem, scilicet à Conciliis Particularibus contra Apostolicas sanctiones, & de Fidei aliisque majoribus negotiis seu causis, iudicio Apostolico reservatis, nihil constitutum: & quæ extra hujusmodi causas ab iis statuta sunt, non fideles omnes, propter deficientem in istos jurisdictionem, sed propriæ tantum nationis provincie vel diocesis subditos obligare, juxta *can. Catholica cit. in fine can. fin. dist. 18.* ubi his *referanda* sive publicanda dicuntur Acta vel definita in hujusmodi Conciliis. Decretum quoque S. Synodi Tridentinæ *cap. 2. cit.* ea, quæ in Concilio Provinciali ordinata fuerint, observari præcipit, sine ulla mentione Apostolicæ confirmationis: quam ad illorum valorem non exigi, exploratum inde est; quod Archi- & Episcopis statuta, propriæ diocesis subditos obligantia, condendi competat potestas: dummodo nihil statuant, quod *canonica obviet institutis, s. Si quis 2. de Maior. & obed. & c. fin. de Constitut. in 6.* ut ad hanc Rubr. tradetur *v. 34. cit. Suarez n. 10. & Salas n. 77.*

ARTICULUS. X.

De S. Synodi Tridentinæ decretis & declarationibus.

SUMMARIUM.

139. In hac decretorum auctoritas.
 140. Quorum Executio primum:
 141. Dein etiam Interpretatio commissisa fuit S. R. E. Cardinalium Congregationi:
 142. Cujus declarationibus vim Juris aliqui DD. adimunt:
 143. Alij frequentiori calculo adstruunt.
 144. Declaratio alia Extensiva alia Comprehensiva est.
 145. Extensiva, ex se non habent vim legis:
 146. Quæ pollent Comprehensiva, in forma authentica exhibitæ.
 147. Respectu fidelium quorumcumque:
 148. Licet non sint promulgata.
 149. Eadem trahuntur ad negotia præterita pendentiæque,
 150. Et quoscunque casus, similes declarato.
 151. Authentice non exhibitæ aliquando receptæ sunt Usu:
 152. Quæ secluso vim legis non habent:
 153. Pæssim tamen DD. eis multum tribuunt.

Generalium Conciliorum novissimum est Sacrosancta & Oecumenica Synodus Tridentina, sub Paulo III. Romano Pontifice & Carolo V. Romanorum Imperatore inchoata Anno Christi 1545. & sub Pio

sub Pio IV annò 1563. finita: cujus decreta non solum Dogmatica, sive ad Catholicæ Fidei doctrinam pertinentia, tanquam Orthodoxæ Fidei articuli, firmissimè retinenda: sed ea etiam, quæ Reformationem Morum & disciplinæ Ecclesiasticæ restaurationem concernunt, tanquam commune & novissimum Ecclesiæ Jus, ubicumque legitime promulgata, eisque non usu, vel usu & Consuetudine contrariâ vel privilegiò Apostolicò derogatum non est, custodienda & observanda esse, communis & certa est Sententia DD. Orthodoxorum; quòd Concilium hoc in Spiritu Sancto, autoritate Apostolica congregatum, ejusque decreta omnia, post Sessionem 25. diebus 3. & 4. Decembris anno Christi 1563. celebratam, die 26. Januarij anno 1564. in Consistorio secreto confirmata sint à laudato Pio IV. qui, illorum Interpretatione sibi reservatâ, *Constitut.* quæ incipit *Benedictus 7. Calend. Febr. anno 1563. S. Concilii decretorum Executionem institutâ* o. S. R. E. Cardinaliū Congregationi commisit, *Constitut.* quæ incipit *Alias nonnulli 4. Nonas August. 1564.* publicata.

141. Paulò post tamen Pius V. ijs tantum casibus, qui dubii apparent, sibi retentis, decreta quoad casus, quos claros judicarent, interpretandi, teste Fagnano *in c. Quoniam 13. de Constitut. n. 7.* Sixtus V. autem ijs, quæ ad Fidei dogmata pertinent, sibi reservatis, decreta Morum reformatoria etiam in casibus dubiis, Papâ tamen in his consultò, interpretandi declarandique potestatem eidem S. Congregationi concessit, *Constitut.* quæ incipit *Immensa edicta 11. Calend. Februarij 1583.* quibus Gregorius XIV. Papæ nomine scribendi facultatem adiecit litteris, in forma Brevi eidem S. Congregationi indultis, apud *cit. Fagnanum n. 7. in fine.*

De sic institutæ S. Congregationis declarationibus cum tempore ambigi, & in quæstionem deduci cæpit, an Juris sive legis Ecclesiasticæ vi polleant. Hanc enim eis negant Petr. Ledesma *Summa Tom. 11. de Penit. cap. 17. diff. 7.* Sanchez *Lib. 8. de Matrim. disp. 2. n. 10.* Laiman *Lib. 1. tract. 4. cap. 7. n. 26.* Pellizarius *Manual. tract. 4. cap. 4. n. 108.* Bonacina *de LL. disp. 1. q. 1. p. 8. n. 4.* & alii, non levibus argumentis persuasi.

Primò; quòd lex ferri debeat ac soleat per verba præceptiva vel prohibitiva, ut ex communi DD. sensu docet Suarez *Lib. 3. de LL. cap. 5. n. 8.* eamque, ut obliget, publicè promulgari sit necesse, juxta illud, *Leges instituntur cum promulgantur*, post *can. In istis 3. dist. 4. & Novell. 66. Rubr. & cap. 1. pr.* Declarationes autem Sacræ istius Congregationis frequentissimè per verba *Censuit, censemus*, de re aliqua sensum seu judicium, non præceptum vel prohibitionem denotantia: & petentibus reddi solent simpliciter, non Apostolicarum & Imperialium Constitutionum instar solemniter publicari seu promulgari.

Secundò, quia id, quod vim legis omnes obligantis habet, authenticè innotescere debet communitati, *can. Erit autem 2. dist. 4. & l. Leges 9. C. de LL.* Cardinalium autem declarationes communitati authenticè non innotescunt; cum ad hanc non dirigantur: neque, ut decreta Rituum, Inquisitionis & aliarum Congregationum, quæ istæ ab omnibus observari volunt, ita fiant, ut ad Diocesum Ordinarios per Agentes, quos Romæ habent, authenticè valeant pervenire.

Tertiò; quia declarationes istæ fiunt ad instantiam vel consultationem, in casu particulari inter partes controversò, vel in dubio, an Conciliari decreto certus aliquis

G

aliquis casus comprehendatur: Responsa autē super casu particulari, qualitatibus & circumstantiis particularibus veliito, partibus ligantibus vel alicui consulenti reddita legis vim respectu earum duntaxat, non etiam respectu aliorum, habeant; cum, quia res inter alios actae alios non afficiunt *c. Quamvis 25. de Sent. & re judic. § l. Inter 2. C. Quibus res jud. non noc. tum verò; quia leges pro iis, quae communiter & frequenter eveniunt: non pro particulari & perraro contingente casu feruntur, l. Jura 3. l. Ex his 4. § c. ff. de LL.*

Quarto; quòd, cum decreti Conciliaris sensus, à Sacra Congregatione redditus per declarationem, ante hanc legis vim non habuerit: & non obligarit eos etiam, quos ignorantia Juris non excusat, legis vim consequi non poterit, nisi auctoritate ejus, qui condendae legis obtinet potestatem; nam *Unde prodit Jus, interpretatio quoque, quae vim Juris habet, procedit, c. Inter alias 31. de Sent. excom. cui consonat §. Ex his post can. sicut 11. q. 1. § l. Leges 9. C. de LL.* Legis autem condendae potestatem S. Congregationi à Sede Apostolica collatam esse, non confiter.

Quintò; quia ab ista editae Conciliarium decretorum declarationes sunt innumeræ, earumque non paucae aliis atque aliis verbis expressæ, & quaedam auctae diminutave à DD. referuntur: quandoque etiam contrariae reperiuntur, teste ipsamet S. Congregatione in Decreto Gregorii XV. jussu edito, apud *cit. Fagnan. n. 59.* ut, si legale robur obtinerent, legum quotidie subnascentium multitudine Respublica Ecclesiastica obrueretur, varietateque & incertitudine non parum confunderetur.

Rationibus his nihil moti alii, non inferiores nomine & numero potiores

DD. praesertim RR. cum Rodriguez *Tom. 1. Regul. q. 11. art. 1. & 2. Garcia de Benes. in Praefat. Miranda Tom. 2. Manual. Prelat. q. 26. art. 11. Salas de LL. disp. 21. f. 12. Zypæo Analys. Jur. Pontif. in Praefat. Barbosa Lib. 1. Jur. Eccles. cap. 4. n. 83. Ridolph. Prax. Judic. p. 1. cap. 7. n. 83. Fagnano in c. cit à n. 8. & Pignatello Tom. 1. Consule. 86. n. 19. & alibi passim in declarationibus illis legalem vim agnoscunt, persuasi geminâ & utraque non levis momenti ratione.*

Una est; quòd, cum legis vi citra omnem dubitationem polleant Concilii Tridentini declarationes redditae à Papa, eadem vis etiam adstruenda videatur redditae à S. Congregatione; quia huic illa interpretandi potestas Papalis est communicata, ut locus sit Regulæ, *Quod quis facit per alium, perinde est ac si facit per se ipsum.* quae est 72. in 6. Cui rationi non leve pondus addit primò; quòd, cum utraque, Dogmatica & Moralia, S. Concilii decreta interpretandi potestatem Pius IV. sibi reservavit: Sixtus autē V. de Authentica potestate utraque interpretandi agens, eâ, quae Dogmatica concernit, sibi retentâ, Moralia spectantem concesserit S. Congregationi, in hanc authenticè interpretandi potestatem contulerit. Secundo; quòd ex Constitutione Sixti V. declarationes in casibus dubiis non fiant, nisi summò Pontifice consultò: & istius nomine literis expressò, consulentibus reddantur, ex Concessione Gregorij XIV. Approbante autem Summo Pontifice ejusque nomine factae, eadem, quâ ab isto per se redditae, ac proin legali vi debeant polere. Tertiò; quòd declaratio sit manifestatio sensus legis; qui, sive à Legis conditore ipsomet, sive ipsius nomine & auctoritate ab alio manifestatus, legis anima visque & Lex ipsa est.

Alte-

Altera; quòd illius à Sede Apostolica instituta S. Congregationis auctoritas non minor sit, quàm fuit Prudentum seu Jurisconsultorum, super dubii Juris articulis respondendi à Cæsare obtinentium potestatem; ac proinde non magis istorum sententiæ ac responsa, quàm illius declarationes vim legis debeant obtinere; ut, sicut ab illis, §. *Responsa 8. Instit. de I. N. G. & C.* ita ab his recedere judici fas non sit: neque recedat Rota aliæque Tribunalia Romana ejus, quod declaratio asserit, non exigere solita probationem, teste Fagnano *l. cit. n. 72.*

Hæc rationum ac DD. in utramque partem militantium vis & auctoritas Dianam adeò reddidit ancipitem; ut, cum priorem Sententiam *p. 1. tract. 10. res. sol. 29.* amplexus jam fuisset, postea tamen *p. 5. tract. 2. res. sol. 96.* suò de declarationibus judicis suspensò, expectandam duxerit Sedis Apostolicæ super iis definitionem: quàm, licet cum ipso maximopere exoptem, donec tamen ejus summæ Sedis magistris rei veritatem edoceat, meum de iis qualemcunque sensum expono, præmissâ declarationis generatim sumptæ naturâ & varietate.

144. Declaratio itaque, generatim sumpta, est ostensio sive exhibitio sensus alicujus legis, vel alterius actûs dubii vel obsecuri: qui sensus, si à verborum propria & usu recepta significatione non recedat, declaratio Comprehensiva: si illam egrediatur, ultra id, quod verba propriè & secundum comunem sensum accepta denotant, aliquid concedendò, prohibendò, dispensandò &c. Extensiva: & rursus utraque hæc declaratio, prout ab aliquo publicam auctoritatem habente, eave carente procedit, vel Authentica, vel Magistralis seu merè Doctrinalis nuncupatur. Hoc præmissò,

Primò declarationes Extensivæ, **145.** quibus sacra Congregatio Concilii Tridentini, decretum ultra verborum propriè acceptorum significationem extendendò, aliquid decernit, prohibet vel permittit, vim & auctoritatem legis non obtinent: nisi fiant ex speciali mandato Papæ & legitimè promulgentur. Ratio solida & perspicua est; quia, eò ipso, quòd Conciliarium decretorum verbis non contineantur, sunt novæ leges Ecclesiasticæ, auctoritatem legislativam, quam Sacra Congregatio ex sua institutione non habet, in declarante exposcentes. Cujusmodi Extensivæ & authenticæ declarationes sunt Decreta Urbani VIII. iusu, à S. Congregatione de Alienatione rerum temporalium, ad monasteria aliòsque Regularium Conventus pertinentium, 7. Septemb. de Apollatis Regularibus & ejetis 21. Septemb. 1624. & de Celebrat. Milsar. 21. Junii 1625. publicata, apud *cit. Fagnanum n. 43.*

Secundò declarationes Comprehensivæ, sensum à Verborum propria significatione non recedentem reddentes, saltem respectu eorum, quibus redduntur, vim legis habent, si Cardinalis Præfetti & Secretarii subscriptione & S. Congregationis Sigillò sint munitæ, prout decretò, quod incipit *Cùm Sacra Urbani VIII. jussu 2. Augusti 1631.* editò præscribitur; & in casibus dubiis consultò Papâ facta sint, juxta *cit. Sixti V. Constitutionem*: quomodo eas his casibus fieri semper consuevisse, ait *cit. Fagnanus n. 35.* licet, ut ipse monet, id in declarationibus non semper exprimatur, & exprimi non sit necesse. Quare v.g. partibus, super aliquo casu controverso, vel Episcopo pro gregis sui recta gubernatione super dubio aliquo, ex Conciliaris decreti non satis claro tenore orto, consulentibus à S. Congregatione cum illa sub-

illa subscriptione & sigillo redditæ declarationes, saltem inter partes illas, & ab ejus Episcopi subditis diœcesanis legis instar custodiendæ sunt & observandæ: ut nemo facillè negat, & pro posteriori Sententia deductæ rationes omnino evincunt.

147. Tertiò, ita subscriptæ signatæque declarationes legis vim, in casibus declarato omnino similibus, etiam habent respectu aliorum, qui de illis ita redditis certam notitiam habent: ut iisdem rationibus suadet, & cum *cit.* aliisque DD. tradunt Cotonius *Controvers. Lib. 3. contr. 8. cap. 7.* & Gobat *Experient. Tract. 3. n. 604.* In quam rem Aliqui allegant geminas S. Congregationis declarationes; Sic enim, inquit, sponsalibus mutuo consensu dissolutis, publicæ honestatis impedimentum non tolli; & conjugia clandestina in Gallia à Germanis quibuscunque, solò clam contrahendi animò eò se conferentibus inita, irrita esse; melioris notæ RR. plerique docent, propter redditas super utroque articulo S. Congregationis declarationes, quas referunt Fagnanus *in c. Ad audientiam 4. de Spons. & Matrim. n. 29.* & Card. de Lugo *Lib. 1. Respons. dub. 36.* Verùm, quia utramque hanc Sacræ Congregationis declarationem summis Pontificibus consultis eorumque jussu redditam, iisdem perhibent, iis præcedens potius, quàm tertia hæc resolutionis pars confirmatur.

Istà tamen propositam Declarationum vim, & ad similes casus extensionem nequaquam convellunt contra eam deducta argumenta. Et primi quidem parte priori, ex *Censendi* verbo de promptâ, hæcenus recepta declarationum vis non parùm roboratur; quia eò verbò S. Congregatio frequentius & jure utitur; quòd eò quondam, cum aliquid juberet aut vetaret, uti consueverit senatus, l.

Senatus 52. ff. de Contrab. empt. cujus autoritate ipsa pollet, can. Ecclesia 16. q. 1. Innocent. in c. Cum te 23. de sent. Gre jud. n. 1. & Censere frequentius ac juridicè idem est, quòd Constituere, decernere, præcipere vel prohibere, l. cit. & l. Censeri 111. ff. de V. S. Calvini Lexic. V. Censere.

148. Magis in speciem urget ejusdem parte posteriori & alterò argumentò objectus defectus promulgationis. Sed in speciem tantùm; quia istam Comprehensive legis declaratio non requirit; cum istà non condatur Jus novum: sed ante conditum jamque promulgatum solummodo explicetur ac demonstratur: ad quòd novæ promulgationis solennitas necessaria non est; quia actus declaratio sine solennitate, ad ipsum actum declaratum necessaria, fieri potest *arg. l. Hæredes 21. §. 1. ff. Qui test. fac. poss. & l. Assè 77. ff. de Hæred. instit. Bartol. in §. 1. cit. n. 4. Bald. in §. cit. V. sed & si pr. Tuschus V. Declaratio conclus. 94. à n. 6. & Bruneman in l. Hæredes cit. n. 12.* Neque verum est; quòd declaratio legem & obligationem Legalem novam ipsa inducat; cum, quia Comprehensive & propriè dicta declaratio de novo nihil statuit vel ponit: sed id, quòd statutum ac positum jam est, solummodo explicat & ostendit, DD. *cit.* & alii apud Tuschum *V. cit. conclus. 86. n. 1. & Pignatell. Tom. 5. Consult. 85. n. 21.* tum verò; quia lex nova ad futura tantùm negotia porrigitur: præterita autem & præsentia atque pendencia non afficit, *c. Cognoscentes 2. c. fin. de Constitut. l. Leges 9. C. de LL. & Novell. 113. cap. 1. pr.* declaratio autem ad præterita quoque & pendencia trahitur, *l. Assè cit. Felinus in c. Quoniam cit. n. 4. ubi Bald. n. 44. Anchoran. in Proem. Lib. 6. Decretal. n. 6. & Salas cit. f. 12. §. Quartò.*

Terti-

Tertium; quia, cum hujusmodi declarationis sensus ipsi S. Concilii decreto insit, actus, quem ipsa validum nullumve, licitum aut illicitum dicit, talis re ipsa est: licet talem eum esse agens ignoret, & propter veri sensus ignorantiam invincibilem à poena & culpa quoque excusetur: donec ei declaratio ex ipsius S. Congregationis literis in forma authentica exhibitis, aut ex istarum authenticò transumptò, de iisque acceptà fide dignà & certà relatione innotescat, Ochagavia *de Sacram. Tratt. 2. de Penit. q. 40. n. 12.* Palao *Tratt. 3. disp. 5. p. 3. §. 1. n. 6. Scit Salas §. Sextò.*

150. Quartum; quia S. Congregatio, super casu & dubio particulari consultata, quæ in factò consistunt, ad iudices Ordinarios remissis, auctoritate Apostolica ferè tantùm pronuntiat de PP. Tridentinorum mente, ab iisque decretorum sensus ostendit, ut testis est ejus quondam Secretarius Fagnanus *in c. Quoniam cit. n. 65.* pronuntiationem autè Principis, ab eoque ad Responsum de Jure reddenda deputatorum, quid in aliquo casu Juris sit, declaranti, ad similes casu omnes porrigi, Juris Regula est, fundata *in l. fin. C. de LL. & S. Responsa §. Insit. de J. N. G. & C. Baldus in l. fin. cit. n. 1. & Fagnanus l. cit.* Ratio est; quia, cum Jus non pro uno duntaxat, sed pro aliis quoque similibus casibus & eventibus proditum sit, *l. Jura, l. Ex his cit.* authenticà ejus declaratione reddita pro uno, Cæteros etiam casus similes comprehendi est necesse.

151. Postremù; quia non facit contra declarationes exhibitas in forma authentica, & ex principio authentico notas; quia tales nec multæ, nec falsæ neque etiam inter se contrariæ facile reperiuntur; cum spatio quindecim annorum, quibus S. Congregationi à secretis fuit, ne unam quidem: anteaclis autem temporibus

omnibus duas duntaxat immutatas, omni exceptione major testis iterum sit Fagnanus *in c. cit. n. 57.*

Quartò, aliæ quoque declarationes Comprehensivæ, in forma authentica non exhibitæ, quando eas super eodem casu vel dubii juris articulo sæpius & uniformiter, sive eodem semper sensu redditas, aut secundum eas à Rotæ aliorumque, præsertim Romanorum, tribunalium iudicibus pronuntiatum esse, constat, vim & auctoritatem legis habent. Ratio perspicua est; quia uniformitas respondentium ac sententiarum, super eodem articulo sæpius & uniformiter redditarum, inducit stylum seu Praxin Curie, Cynus *in l. 1. C. Que sit longa Consuet.* ubi Bartol. *in l. 2. n. 9.* Baldus *in l. fin. C. Stylus autem seu Praxis Curie jus facit, l. fin. cit. C. Quam gravi 6. de Crim. Fals. Anchoran. Consil. 53.* Suarez *Lib. 7. de LL. cap. 5. n. 5. & Palao Tratt. 3. disp. 3. p. 1. n. 3.*

152. Quintò, cæteras declarationes vim legis habere, nemo facile asserere ausit, postquam S. Congregationis nomine & absque ejus auctoritate impressas imprimendisque, & manuscriptas etiam declarationes, quæ per multorum manus circumlatæ sunt, librorum prohibitorum Indici adjici mandavit Urbanus VIII, ut liquet ex decreto, quod incipit *Cum Sacra* ipsius jussu à S. Congregatione 2. Augusti 1631, edito, & in, atque extra judicium fidem adimente declarationibus impressis imprimendisque & manuscriptis etiam, nisi Eminent. Card. Præfecti & Secretarii subscriptione & consuetò sigillò fuerint munitæ. Ratio hoc decernendi ipsomet decreto redditur; quòd ad S. Congregationis notitiam pervenerit, quam plures ex ejus declarationibus alteratas, diminutas, & forsan omnino confictas esse.

Hoc tamen decreti rigore non ob-

153. flante

G 3

stante *citt. Salas f. 12. in fine* Fagnanus *n. 59.* Sanchez *n. 10.* Diana *resol. 29°* *in fine* Pellizarius *n. 108.* & alii DD. plerique declarationibus, quæ à privatis, sed probatis Authoribus referuntur: & quod sensum à verborum proprietate non recedentem, rationique & comunib⁹ Juris Regulis non repugnantem, aliisque declarationibus non contrarium reddant, de vitio aliquo suspectæ non sunt, haud ægre deferunt, ab iisque sine gravi ratione in praxi non recedendum, ajunt partim; quod Romanæ aliæque Curie Ecclesiasticæ contra eas non soleant pronuntiare: partim verò; quod, eas ex ipsis Originalibus aliòve principio authentico depromptas referri, credant: ex qua ratione ipsi etiam decreto Urbani VIII. jussu edito fidem habent.

ARTICULUS XI.

De Usu Juris Canonici, & Civilis.

SUMMARIUM.

154. *Consensus Juris Virisique.*
 155. *Circa Ecclesias & Ecclesiastica Canonium,*
 156. *Non Civile observandum est:*
 157. *Nisi hoc merum favorem contineat.*
 158. *Idem Jus Canonium in Materia Spirituali,*
 159. *Et conscientiam concernente observandum est.*
 160. *In materia prophana utrumque in suo Foro observatur.*
 161. *Dubiam Legem Canon,*
 162. *Et dubium Canonem Lex interpretatur.*
 163. *De Causis Mixti Fori remissivè.*

164. *Sola Decretales Gregoriana in Scholis explanantur.*

HActenus de partibus Juris Canonici: quod diversum quidem à Civili, non tamen isti omnino contrarium finem spectat. Hinc est, quod, sicut *Leges non dedignantur Sacros Canones imitari, ita Sacrorum Statuta Canonum Principum Constitutionibus adjuventur, c. 1. de Novi oper. nunt. & Novell. 83. cap. 1.* Quod maximè uluvenit, cum alicujus casus decisio in uno desideratur; eò enim casu id, quod in uno deficit, ab altero petendum, defumitur ex *c. Dilecti 4. c. fin. de Arbitris c. Cum secundum Leges 19. de Hæret. in 6. c. si iudex 12. V. sicut de illo, de Sent. Excommunicat. in 6. &c.* Quæ tamen doctrina non indiscriminatim vera, sed Regulis sequentibus temperanda est.

Prima est, cum de Ecclesia, de personis aut rebus Ecclesiasticis agitur, in utroque Foro Canonium Jus est observandum, arg. *c. Ecclesia 10. de Constitut.* cujus textu leges Civiles de illis, præcipiendò aut prohibendò, aliquid decernentes, pro irritis habentur. Ratio est, quia nulla jurisdictio vel potestas se extendere ultra suos limites potest, arg. *c. fin. de Constitut. in 6. & l. fin. ff. de Jurisdic.* cum lex & statutum vim suam omnem accipiat à disponentium & statuentium jurisditione ac potestate, *c. Anobis 21. de sent. excommunicat.* Ecclesiæ verò & personarum resque Ecclesiasticæ sint extra limites jurisditionis ac potestatis Secularis; cum Principis & magistratùs merè secularis potestas de illis statuere ac disponere nihil possit, *can. si Imperator 11. dist. 96. c. fin. de Reb. Eccles. alien. c. Quamquam 4. de Censibus in 6. l. Privilegia 12. & Auth. Cassa G. de ff. Eccles.* Atque hæc ut,